

שואלין ודורשין

פסקי הלכה ממורינו הגאון הגדול רבי בני ציון הכהן קוק שליט"א
ראש בית הוראה הכללי ירושלים, רב דק"ק אבי עזרי מרכז פתח תקוה
במשנת מרן רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

סדר עשיית פרוזבול

יעמוד לפני שלשה אנשים, ויאמר:

'הואיל והשנה הזאת היא שנת השביעית, ויש לי חובות בשטר ובעל פה על אנשים ועל בנקים, הריני מוסר לבית דין צדק עדה החרדית ירושלים ה"ה מרן הג"ר משה שטרנבוך שליט"א ראש בית דין צדק הנ"ל ובית דינו, שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה. ואם אין מועילה מסירה אלא לפני בית דין הריני מוסר לפניכם שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה.'

שטר פרוזבול

אנחנו החתומים מטה מאשרים בזה כי אתא לקדמנא
ואמר לנא הן שנה הזאת היא שנת השמיטה ויש לי חובות בשטר ובעל פה על אנשים ועל בנקים הריני מוסר לבית הדין צדק עדה החרדית ירושלים הלא המה: מרן הג"ר משה שטרנבוך שליט"א ראש בית דין צדק הנ"ל ובית דינו, שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה. ואם אין מועילה מסירה אלא לפני ב"ד הריני מוסר לפניכם שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה.

והואיל ו..... מסר מילי
דפרוזבולא כדאמור רבנן כתבנו וחתמנו ביום..... לחודש אלול שנת
תשפ"ב פה האי שטר דפרוזבולא כדנהגא מיומי דהלל הזקן וכתקון חז"ל.

נאום.....
נאום.....
נאום.....

פרוזבול על ידי שליחות [לרבים]

יעמוד ויאמר לפני שלשה:

'הואיל והשנה הזאת היא שנת השביעית, ויש ל.....

חובות בשטר ובעל פה על אנשים ועל בנקים, ומינוני לעשות פרוזבול בשליחותם, הריני מוסר בשליחותם לבית דין צדק עדה החרדית ירושלים ה"ה הרב משה שטרנבוך שליט"א ראש בית דין צדק הנ"ל ובית דינו, שכל חוב שיש להם שגבנו כל זמן שירצו. ואם אין מועילה מסירה אלא לפני בית דין הריני מוסר לפניכם בשם שולחני שכל חוב שיש להם שגבנו כל זמן שירצו'. עד כאן.

שטר פרוזבול

אנחנו החתומים מטה מאשרים בזה כי אתא לקדמנא
ואמר לנא בשליחות.....

הן שנה הזאת היא שנת השמיטה ויש למשלחי חובות בשטר ובעל פה על אנשים ועל בנקים הריני מוסר לבית דין צדק עדה החרדית ירושלים הלא המה: מרן הג"ר משה שטרנבוך שליט"א ראש בית דין צדק הנ"ל ובית דינו. שכל חוב שיש להם שגבנו כל זמן שירצו. ואם אין מועילה מסירה אלא לפני ב"ד הריני מוסר לפניכם בשליחות שולחי הנ"ל שכל חוב שיש להם שגבנו כל זמן שירצו. והואיל ו.....

מסר מילי דפרוזבולא על החובות הנ"ל כדאמור רבנן, כתבנו וחתמנו ביום..... לחודש אלול תשפ"ב האי שטר דפרוזבולא כדנהגא מיומי דהלל הזקן וכתקון חז"ל.

נאום.....
נאום.....
נאום.....

סדר פרוזבול

א. הדיינים יישבו, המלווה או שלוהו יעמוד כשאומר בפניהם (דרך אמונה שמיטה ויובל ט, צב).

ב. לכתחילה רצוי לבוא בעצמו לפני הדיינים, אך כשאינו יכול לבוא בעצמו, וכן אשה, יכולים למנות שליח (שם צט).

ג. נשים חייבות במצוה זו (שם, א). לכתחילה רצוי להדר שאף נשואה תערוך פרוזבול כיון שישנם חובות שאין הבעל זוכה בהם. ויכולה למנות את בעלה לשלוחה וימסור לב"ד בלשון שליח (מין הגרי"ש אלישיב).

ד. נכון לעשות הפרוזבול סמוך לר"ה, הואיל ואינו מועיל לחובות שלאחר עשייתו.

ה. ראוי להדר שלא יהיו הדיינים קרובים למלווה או ללווה, ולא זה לזה ולא פסולין לעדות (דרך אמונה שמיטה ויובל ט, צד).

ו. בדיעבד כשאין אפשרות לכתוב פרוזבול, יכול לומר בפני ג' בעל פה 'מוסרני לכם שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה' (שם קנד).

ז. מרן הגרי"ש אלישיב חשש לדעה המובאת באו"ש שלא לכתוב פרוזבול בלילה.

ח. העושה פרוזבול באמצעות שליח צריך למנותו תחילה. לכן נשים ובנות שיש להן כספים שהלווים לאחרים או מופקדים (בבב, בבג"ח וכו"ב א), ימנו שליח.

ט. אם נשאר מקום ריק לאחר שמות המשלחים, יש לטייט קודם חתימת השטר.

י. קטן שהלווה לאחרים. נחלקו הפוסקים האם שביעית משמטת (למנתה חיטך תעו, ב משמטת. לתומים סו, ב אינה משמטת).

דבר זה מצוי בהפקדות ביטוח לאומי על שם הקטנים ועבורם קטן שהלווה לאחרים. נחלקו הפוסקים האם שביעית משמטת (למנתה חיטך תעו, ב משמטת. לתומים סו, ב אינה משמטת).

דבר זה מצוי בהפקדות ביטוח לאומי על שם הקטנים ועבורם קטן שהלווה לאחרים. נחלקו הפוסקים האם שביעית משמטת (למנתה חיטך תעו, ב משמטת. לתומים סו, ב אינה משמטת).

דבר זה מצוי בהפקדות ביטוח לאומי על שם הקטנים ועבורם קטן שהלווה לאחרים. נחלקו הפוסקים האם שביעית משמטת (למנתה חיטך תעו, ב משמטת. לתומים סו, ב אינה משמטת).

דבר זה מצוי בהפקדות ביטוח לאומי על שם הקטנים ועבורם קטן שהלווה לאחרים. נחלקו הפוסקים האם שביעית משמטת (למנתה חיטך תעו, ב משמטת. לתומים סו, ב אינה משמטת).

וממילא יכול לגבות את ההפקדה בשופי.

אשה שלא עשתה פרוזבול

שאלה הבעל עשה פרוזבול והאשה לא עשתה פרוזבול, האם אכן משתמטים חובותיה.

תשובה לכתחילה ראוי שגם אשה תעשה פרוזבול, כיון שלא בכל דבר אומרים 'מה שקנתה אשה קנה בעלה' כמבואר בבית מאיר (פ. א) שרק טווייה בצמר שייכת לבעלה, אך שאר משכורת כגון מזונה או משא ומתן, לא שייכת לבעלה. אכן בדיעבד אם בעלה קיים פרוזבול, יכול לגבות מה שחייבים לה בהסתמך על פרוזבול שלו.

פירעון הלוואה לאחר התראה מראש

שאלה הלווה לחברו ללא הגבלת זמן, אלא שהתנו שהמלווה יגיש בקשה להחזר הלוואה עשרה ימים מבעוד מועד. האם נחשב כמלווה לזמן שלא משתמט, שהרי אם בא לתובעו בערב ראש השנה עליו לתת לו עשרה ימים להשיג הכסף.

תשובה לא נחשב כמלווה לזמן, כיון שהזכות בידו לתובעו בכל עת ורק ממתין עם הפרוצדורה להשגת הסכום בידי הלווה, בשונה מהלוואה שאינו יכול לתובעה כל שלא הגיע זמנה.

גירושין ועוד, זולת פעמים בודדות בעת עריכת פרוזבול, התרת שבועות וכדו'.

תשובה יכול לכתוב שהוא בית הדין בראשותו, שהרי סוף סוף יש לו שם תפקיד של דיין נכבד.

הקנאת קרקע לכמה לווים

שאלה האם יכול להקנות את אותה פיסת קרקע לכמה אנשים.

תשובה יכול להקנות להם באחת מדין 'שותפים', אך אם מקנה לאחד ולאחר מכן חפץ להקנות לחברו, שוב אינו יכול להקנות את אותה הקרקע שכבר קנויה לזולתו.

הפקיד בגמ"ח ולא עשה פרוזבול

שאלה הפקיד סכום כסף גדול בגמ"ח לפני כעשרים שנה, ולא עשה פרוזבול בינתיים. האם אכן אינו יכול לגבות את חובו.

תשובה דין מנהל הגמ"ח ככל מלווה, שבשעה שמשויבים לו חוב ואומר הלווה 'משמט אני' יכול לומר 'אף על פי כן' ולשלם את החוב (שביעית י.ח).

ואף שאין החובות קנויים למנהל אלא לעמותה, ואינו חייב אותם אישית בשעבוד הגוף, אך לעניין זה של ניהול כספי הגמ"ח ניתנה בידו האפשרות לומר אעפ"כ ולהשיב את החוב. זאת ועוד שלדעת התומים (סו. נה) חוב שאין עליו שעבוד הגוף אינו משתמט כלל,

מילת טבא וגרתי יתא

בשיר וקול תודה
נברך לאלוקינו שהשמחה במעונו
בשמחת החתן המהולל בתשבות
מופלא בתורה, זך השכל, נועם המידות, מבקש השלמות
הבחור החשוב **אריאל ברויאר** נרו יאיר ויזרח
בן הגאון המופלא רבי אברהם ברויאר שליט"א
ממורי ההוראה החשובים בביתר עילית יצ"ו
מבחיירי ומצויני ישיבת חברון - כנסת ישראל
תלמיד אהוב ונאמן למורינו הרב שליט"א ומסור בכל ליבו להוצאת כתבי תורתו
לרגל **בואו כברית האירוסין עם הכלה החשובה תח"ו**
בת הגאון רבי ישראל משה בלוי שליט"א - רב בק"ק אחיסמך
יזכר בס"ד להקים בית נאמן משכן להשראת השכינה
כשאיפתם הטהורה מתוך ששון ושמחה לתפארת כלל ישראל

כעתירת המברכים
רבנן ותלמידיהון

פרוזבול לבניו ובנותיו הקטנים

יעמוד ויאמר לפני שלשה:

'הואיל והשנה הזאת היא שנת השביעית, ויש לבני ולבנותי הקטנים חובות בשטר ובעל פה על אנשים ועל בנקים, והנני עושה פרוזבול עבורם, הריני מוסר לבית דין צדק עדה החרדית ירושלים ה"ה הרב משה שטרנבוך שליט"א ראש בית דין צדק הנ"ל ובית דינו, שכל חוב שיש להם שייגבו כל זמן שירצו. ואם אין מועילה מסירה אלא לפני בית דין הריני מוסר לפניכם שכל חוב שיש להם שייגבו כל זמן שירצו'. עד כאן.

שטר פרוזבול

אנחנו החתומים מטה מאשרים בזה כי אתא לקדמנא.....

ואמר לנא הן שנה הזאת היא שנת השביעית ויש לבני ובנותי הקטנים חובות בשטר ובעל פה על אנשים ועל בנקים הריני מוסר לבית דין צדק עדה החרדית ירושלים הלא המה: מרן הג"ר משה שטרנבוך שליט"א ראש בית דין צדק הנ"ל ובית דינו. שכל חוב שיש להם שייגבו כל זמן שירצו. ואם אין מועילה מסירה אלא לפני בית דין הריני מוסר לפניכם שכל חוב שיש להם שייגבו כל זמן שירצו. והואיל ו.....

מסר מילי דפרוזבולא על החובות הנ"ל כדאמור רבנן, כתבנו וחתמנו ביום..... לחודש אלול תשפ"ב האי שטר דפרוזבולא כדנהגא מיומי דהלל הזקן וכתקון חז"ל.

נאום.....
נאום.....
נאום.....

*לזיכוי הרבים ניתן לקבל כל שטרות הפרוזבול, כולל פרוזבול בלשון נקבה וכן בלשון שליחות לרבים וליחיד לזכר ולנקבה, באמצעות דוא"ל beithorah@gmail.com

*נוסח הפרוזבול כפי שקיבל מורינו ראש בית ההוראה שליט"א ממרן רשכבה"ג הגר"ש אלישיב זצוק"ל. מותאם הן לשיטת השו"ע והן לשיטת הרמ"א.

מוקד ההלכה שע"י בית ההוראה

0722-133-466

Beithorah.co.il

לתרומה להנצחה בגיליון באמצעות

בקופת בית ההוראה הכללי ירושלים שע"י מכון ציוני הלכה

ניתן לשלוח שאלות וכן לקבל העלון מדי שבוע בדוא"ל:

Beithorah@gmail.com